WEEM KƆTƆDEN

Weem kɔtɔden, Saŋgbande da ree wante mɛnte n nidba

1 1 Weem kɔtɔden, Saŋgbande da ree saŋgbambiim n tante[a] .
2 Le vuuguun, tante da ba bolmre yem. Nyaalm hɛnm bee. Nyeete hɛgr
me jugun kpimm. Saŋgbande Voqoom[b] da leema nyaalmii qɛn. 3 Saŋgbande
te bɔqɔɔ na: « Wiinga qe », wiinga te qɛm. 4 De yum na wiinga ba hɔm, n
rad wiinga n nyeete le huuga. 5 De hoq wiinga na «goore», n hoq nyeete na
«nyingu». Welee nnii len da qer, toŋu te ragd[c] , nyingu te nyin, le qɛm
gonoogrde.

6-7 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Bii radg nyaalm huuga, ka boo dabide na
volm bɛm n tiŋa, volm ba n faaga ». Le ta qɛm welee. De qɛm belaqbe te
rad nyaalm me ba n tiŋa n me ba n faaga mii huuga. 8 De hoq belaqbe na
«toŋu». Welee nnii len da qer, toŋu te ragd, nyingu te nyin, le qɛm goreqdrde.

9 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Nyaalm me ba tiŋan mii kpogl taa kaalaŋyen-
gan, le saa tante bɛm n teyen ». Le ta qɛm welee. 10 De hoq nyaalm kan kpaq
ree na «tante», n hoq nyaalm me kpogl taa mii na «nyaam». De yum na welee
ba hɔm. 11 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Tante riir moote n tiite, na moote roonm
te bia, tiite jugu jugu bɛm n te roona ». Le ta qɛm welee. 12 Tante te rorm
moote jugu jugu te ba n te bia, n tiite jugu jugu te ba n te roona. De yum na
welee ba hɔm. 13 Welee nnii len da qer, toŋu te ragd, nyingu te nyin, le qɛm
gotaqrde.

14 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Wiinii bɛm saŋgbambiimn ka rada goore n
nyingu, hi weriim kasante vuugu[d] ka ta weraa goora n bina, 15 na wiinhii ta
wiir tante qɛn ». Le ta qɛm welee. 16 De qɛm wiinii hireq' hi wiir kɔde, bermga
n kaaga, na bermgee wiir gooren, kaagee wiir nyingu. De ta qɛm ŋmɛdii.
17 De lo wiinhii saŋgbambiimn na hi wiir tante qɛn. 18 De lo–hi na hi wiir

[a] «Weem kɔtɔden, Saŋgbande da ree saŋgbambiim n tante» laa, «Weem kɔtɔden, Saŋgbande nn da ree saŋgbambiim n tante lee» laa, «Saŋgbande nn da baqdg n ree saŋgbambiim n tante lee,»

[b] «Saŋgbande Voqoom» laa, «Saŋgbande gemmnte» laa, «Saŋgbande qambermm» laa, «qam me rɛn Saŋgbande man».

[c] «Toŋu te ragd, nyingu te nyin»: Hebrmba goore da baqda muunu nn lɔɔ lee wen n dan jeql govolii muunu nn ta lɔɔ lee wen.

[d] «Kasante vuugu» laa, «kwɛɛre n yobre».

goore n nyingu, hi radgm wiinga n nyeete. De yum na welee ba hɔm. 19 Welee
nnii len da qer, toŋu te ragd, nyingu te nyin, le qɛm gonaarde.

20 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Dɔm ŋmiduum nyaalmn, ŋmɛnii leema n
faaga ». 21 De ree qɔlbibiqte n dɔm me gilma ka ŋmidwa nyaalmn mii mɛnmii
buudre buudre, n ta ree ŋmɛnii mɛnii jugu jugu. De yum na welee ba hɔm,
22 n kaawl wantii qɛn ka bɔqɔɔ na: « For–ne ne hugl nyaalm; ŋmɛnii ta for
tante qɛn ». 23 Welee nnii len da qer, toŋu te ragd nyingu te nyin, le qɛm
gonuurde.

24 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Dɔm jugu jugu bɛm tante qɛn, haaga rem,
n kpam rem, n bii be balma n bii be hurwa bii ». Le ta qɛm welee. 25 De qɛm
wantii mɛntii welee jugu jugu tante qɛn, haaga dɔm, n kpam rem, n wanvontii,
n yum na welee ba hɔm. 26 Saŋgbande te bɔqɔɔ na: « Ten [e] qe nid wo ten ba
lee, qa ton–te. Nidwii mad nyaalmn wante, n ŋmɛnii, n haaga dɔm, n tante
mɛnte [f] , n wante te balma n te hurwa tante qɛn tii mɛntii ».

27 Saŋgbande te ree nid wo den ba lee,
de da ree–wu qa tɔn–de.
De da ree daawwu n fɔga
28 n kaawl ba qɛn ka bɔqɔɔ–ba na: « For–ne ne hugl tante ne mad–te, ka
ta mad nyaalmn wante, n ŋmɛnii, n wante te balma n te hurwa tante qɛn tii
mɛntii ». 29 Saŋgbande te ta bɔqɔɔ na: « Ma tɔɔ–ne tante qɛn moote n tiite
mɛnte, n te bia n te roona, na le mɛnguu bɛm na ne diite nnii. 30 Le saa,
wanvonte te neer tante qɛn tii mɛntii: dɔm, n ŋmɛnii, n wante te balma n te
hurwa tii mɛntii, ma ta tɔɔ–tii moote na tii diite nnii ». Le ta qɛm welee.
31 De yum den qer bii mɛmbii, n yum na welee ba hɔm kpaalaa. Welee nnii
len da qer, toŋu te ragd, nyingu te nyin, le qɛm goroondre.

2 1 Welee nnii Saŋgbande nn da fɛlg saŋgbambiim n tante n wante mɛnte
qɛbe. 2 Den da fɛlg de ŋmɛɛğbe mɛmbe qɛbe lee, n voqoo goleblnde
goore. 3 Tii kaa nnii, den da kaawl de qɛn, ka bɔqɔɔ na gobuudren, na de
rede nnii.

[e] «Ten qe»: le kɔtɔde na Saŋgbande n de gwɛɛte le da beeln wo len bɔqɔɔ–te Yohanɛɛsa wadgan lee (Yoh.1.1).

[f] «Tante mɛnte» laa, «kpamdɔm mɛnm».

Daawwu n fɔga ba ba Qedɛɛn kpamben

4 Saŋgbande nn da ree saŋgbambiim n tante le gwɛɛte nnanaq'.
SABERM[g] Saŋgbande nn da qer tante n saŋgbambiim lee, 5 de da ba qe
toŋu te niim tante qɛn. Tii kaa nnii tibugu kuugu nn da ban gbuqdg, moogu
kuyengu mɔmgu ban riir. Nidqii da ta kpaq na qa koom tantii. 6 Nyabile da
gbuql ka yagaa tantii mɛntii qɛn. 7 SABERM Saŋgbande te lɔgm tanjoom n
mɔqm nida[h] , n fuu qa meeran neerm voqoom, lee, qa kit nidneera.
8 SABERM Saŋgbande te git kpambe biibe Qedɛɛn tanten, toŋu kwɛɛnn, n
lo kan nid den mɛqr wii. 9 DE qɛm tiite mɛnte te rorm ka ba hɔm na ba
geem, ka ta ba hɔm na ba jum. De ta qɛm tiite tereqte te rorm kpambii
huuga: volbe ba na neerm tiibe, volbe ba na hɔmgu n bɛqgu le miigm tiibe[i]

10 Kolbermre diire da ror Qedɛɛn tanten ka yagaa kpambii ka gɛta, n san
rad kola qanaa. 11 Noogrde hidre nnii na Fiisoon; dii keda ka kaada Hawilaa
tante. Sika ba welee tantiin, 12 ka ba hɔm le kpaq jaq'. Ba ta yul kan tiibe
biibe nyanyaam, me kunwa kun–kun ka ba daqte, ka ta yu kan tana qiiqa qa
nyinwa nyin–nyin. 13 Kolreqdrdii hidre nnii na Gihoon; dii keda ka kaada
Kuusi[j] tante. 14 Koltaqrdii hidre nnii na Tiigre[k] ; dii kulaa Qasuure kɔrgu
kpamga, ka ŋmɛla n toŋu kwɛɛn. Kolnaardii hidre nnii na Qefraate.
15 SABERM Saŋgbande te lɔgm nidwii, n lo–wu Qedɛɛn kpambiin na qa
maantrm ka kiig be qɛn. 16 Den lo–wu kan lee, n baql–wu ka bɔqɔɔ na: « Ba
ve bee ve jum tiitii mɛntii gorona kpambiin, 17 gwɛntaq lee, daa di hɔmgu n
bɛqgu le miigm tiibe[l] gorona, belaqbe kaa na goore ven kee ve di tiibii gorona
dii, ve kpi ». 18 SABERM Saŋgbande te yum na le kpaq hɔm na nida bɛm
qayen, n bɔqɔɔ na: « Ma ba ma qee–wu tɔrgtqii qa tɔn–wu ». 19 SABERM
Saŋgbande da lɔgra tante n mɔqm wante te neer tante qen tii mɛntii n ŋmɛnii
mɛnii. De kpaqaa le mɛnguu n san'n nidwii man na de nyaan hida qan ba

g «SABERM Saŋgbande»: Hebrmba wadgan ba kan qoor n Yahwe Saŋgbande ree, le ka ba na tii qɔr n nawdmn na SABERMA Saŋgbande.

h «Tanjoom»: Hebrmba lamn gwɛɛtii tɔna taa, gwɛɛlben. Ba hoql nid na «qadaam» ka hoq tanjoom na «qadamaa».

i «Hɔmgu n bɛqgu le miigm tiibe» laa, «wante mɛnte miigm tiibe».

j «Kuusi tante» ba Mesofotamii tanten laa, Suudan tanten.

k «Tiigre» laa «Hidɛɛkɛle».

l Qiluu Weem k. 2.9

qa baq wantii qee. Biilm, nida da beel qa baq welee wantii mɛntii hida, na
volgu bɛm n ku hidre, volgu ba n ku hidre. 20 Nida te baqm wante mɛnte
hida [m] : haaga dɔm, n kpamdɔm, n ŋmɛnii, n wante te balma n te hurwa tii.
Gwɛntqaa, wii ba nyaan qa tɔrgtqii qa tɔn–wu. 21 SABERM Saŋgbande te
qɛm gobermm te mug nidwii qa gor. Qan gor lee, de ree qa fidu quyen n
ŋmɛt n mud kan, 22 n lɔgm fidquu n mɔqm fɔga. Len tog lee, de lɔgm fɔgwii
n san n wun nidwii man. 23 Lee wen, qa bɔqɔɔ na: « Qɛhɛɛŋ, ma reqa bag
wii nnanaq', te ba yenm. Ba mɛqra–wu n ma gbanu, baa ba hoqm–wu na
fɔga [n] ». 24 Tii kaa nnii len ba na daawa riir n qayen qa saa qa sawu n qa
nya, wun n qa fɔga ba neer taa man, ba reqdrbee bewlg nid qayen.

Ba voora daawwu n qa fɔga Qedɛɛn kpamben

25 Daawwu n qa fɔga ba da ba kpaŋm ka kpaq n jiwqi.

3 1 Waağbe da beel rarm ka yata kpamdɔm mɛnm SABERM Saŋgbande
nn da ree mii. Be gbaam fɔgwii na: « ?Le ba biilm welee na Saŋgbande
beda na ne daa jum tiite te ba kpambiin tii mɛntii gorona? ». 2 Qa leed–be
na: « Biilm, te jul kpambii tiite gorona,
3 lee, tiibe be ba kpambii huuga bii,
Saŋgbande beda na te daa jum bii gorona,
na te daa ta tarm qa qɛn, na ka te dii–qaa,
te kpi ». 4 Waağbii te bɔqɔɔ–wu na:
« Gokaate, ne kpaq ne kpi. 5 Saŋgbande
miil hɔm na goore nen kee ne di–qaa, ne
niini muudg, ne bɛm wo den ba lee ka mi
hɔmgu n bɛqgu » [o] . 6 Fɔgwii te yum na
tiibii gorona ba kwɛɛlm na ba geem, na
qa ba qa bɛm lamɛɛgu na ba jum, ka ta
ba hɔm na qa wentg niini. Lee, qa tɔɔ
tiibii roonde n jum, n ta saqm qa sida, wii
ba qa man, qa ta jum. 7 Ban diir lee, ba

[m] «Nida te baqm wante mɛnte hida». Le weraa na nida ba n gemmnte n wante mɛnte jugun.

[n] «Fɔga» n «daawa»: Hebrmba lamn gwɛɛtii tɔna taa gwɛɛlben. Ba hoql fɔg na: «qisaa», ka hoq daaw na «qiis».

[o] «Hɔmgu n bɛqgu»: Qiluu Weem k. 2.9

niini te went, ba miig na ba ba kpaŋm. Ba yum tiibe biibe be boo qaadgu, n
bagm be vaara n barm–qa, n ka yoqr.

[8] Goorii, jabre qɛn, qamnigiim wen fug lee wen, SABERM Saŋgbande te
daan n ka gilma kpambiin; ba qom de dambe, n foqnt–de tiite huuga. [9] DE
hoq daawa n gbaam–wu na: « ?Ba tee? ». [10] Qa leed na: « Ma qomra ve dama
kpamben. Wo man ba kpaŋm lee, fobɛqgu te mug–ma, ma solm n foqnt ».
[11] SABERM Saŋgbande te bɔqɔɔ–wu na: « ?Wen bed–ve na ba kpaŋm?. ?Laa
diira tiibe man da baql–ve na ve daa di bii gorona lee? ». [12] Daawa te leed
na: « Fɔg ven lo ma man wii to–ma tiibii roonde ma jum ». [13] SABERM
Saŋgbande te bɔqɔɔ fɔg na: « ?Ben kaan ven qer welee? ». Qa leed na:
« Waaǧbe hogl–ma, lee ma jum–de ». [14] SABERM Saŋgbande te bɔqɔɔ
waaǧbe na: « Ven qer welee lee, maa ma gwɛɛl ve kaa nobɛqre, ve kunyɔŋu
yatg haaga dɔmii mɛnmii n kpam remii mɛnmii reku: ba ve balm ve raawte
qɛn ka ju kwɛku goora mɛna ve neermn. [15] Ma kee ma lo rafeedte ven n fɔga
ne huuga, ma ta lo rafeedte qa buudm n ve buudm le huuga. Qa buudm kee
me wadrm ve jugu, le saa vii nyaqdgm me nagiŋgimre ».

[16] De ta bɔqɔɔ fɔg na: « Ka ve qe fuuga, ma qe na ve jum kunyɔŋu kɔde,
ve ta maadm ve bii n wiiru. Ve sɔklbe kee be kuliim ve sida qɛn, gwɛntqaa,
wii mad–ve ». [17] Le saa, de bɔqɔɔ daaw na: « Qadam, qomra ve fɔga noon n
jum ronde man da kid na ve daa di dii. Tii kaa lee, kpambe ba be koql
gwɛqŋa; ba ve jum kunyɔŋu biii saq', n ree be ni ve diite goora mɛna ve
neermn. [18] Kpambii kee be rorm–ve mobɛqte n qinte. Kee ve jum ve kpam
dikaqbe. [19] Kee ve vɛwdg nasaaga ve diire noon ka bo na ve nyaan diite ve
di, kakeqnan ven nan ŋmɛtgaa tanten, ba kan da ree–ve ree. Ba da mɛqra–ve
n tante, tanyentiin nnii ven nan ŋmɛtgaa ».

[20] Qadama[p] te baqd qa fɔgwu hidre na «Qɛɛva»[q] , le kɔtɔde nnii na
neerm. Biilm, wii nnii nidba mɛmba nya. [21] SABERM Saŋgbande te lɔgm
dɔm gbante, n qɛm dimte, n fidm–ba. [22] Lee, de diil na: « Gwɛqma nida boo
ten ba lee, ka mi hɔmgu n bɛqgu[r] . Ten kir n wun na qa daa ta tɔɔ neerm
tiibii gorona qa di, qa neer kakeqnan ». [23] SABERM Saŋgbande te voom–wu
Qedɛɛn kpamben na qa san qa koom tante ban da mɛqr–wu n tii. [24] Den

[p] «Qadam» laa, «Nida». Qadama hidrii kɔtɔde n Hebrmba lamn nnii na «nida buudm» (Qiluu Weem k. 1.26) laa, «daawa» (ve ta qiluu Weem k. 3.9,17).

[q] «Qɛɛva»: Hidrendina tɔna wo Hebrmba nn hoq neerm n ba lamn lee.

[r] «Hɔmgu n bɛqgu»: Qiluu Weem k. 2.9

voor–wu Qedɛɛn kpamben lee, n lɔgm saŋgbantumtbermba[s] , n jeql–ba kintre kpambii fiidnoon, n ta lo kan bogm hoodjuuga ka hulwa, ka viwla, ka kewr neerm tiibe huru noon na qii daa taa be man.

WEEM KƆTƆDEN

La Genèse
en langue nawdm

IBS

Société Biblique Internationale

Première édition 1992 (1000 ex.)